

Memorandum aan de Minister van Pensioenen en de Minister van Defensie inzake de hervorming van de pensioenen van de militairen

Het leger bestaat om de belangen van de Belgische staat te beschermen in situaties waarin **niets of niemand anders dat kan**. Met name wanneer de **veiligheid** in het geding is. Geen enkele andere overheids- of privéorganisatie kan de integriteit van het nationale grondgebied verzekeren, de Belgische bevolking beschermen of veiligheidsbijdragen aan de internationale gemeenschap leveren in het buitenland. Dat lijkt evident. We zijn niet anders gewoon. Doch het loont de moeite om hier even bij stil te staan.

Het leger is de **enige organisatie** die de wettelijke toelating heeft om, in naam van de regering, dodelijk geweld te gebruiken om de veiligheid en de belangen van de staat te vrijwaren. Niet de politie en evenmin enige andere overheids- of private organisatie, maar de land- en luchtcomponent en de marine beschikken over het daadwerkelijke geweldsmonopolie in de meer fundamentele sfeer. Of het nu

in het luchtruim is om vliegtuigen boven ons land te onderscheppen, Belgische commerciële schepen en hun bemanning te beschermen tegen kapers voor de kust van Somalië, te patrouilleren in de straten van onze steden om terroristische aanslagen te voorkomen of om bompakketten onschadelijk te maken.

Het leger is niet alleen de enige organisatie die het kan, maar die het ook **moet** kunnen. Falen, de opdrachten niet uitvoeren en de gewenste veiligheid niet kunnen aanleveren, zijn geen optie. Juist omdat het zo'n waardevol goed betreft: de veiligheid van de Belgische samenleving en bevolking.

Dit brengt een bijzondere collectieve verantwoordelijkheid voor het leger met zich mee: gezien de gemeenschap haar veiligheid in handen legt van een groep personen en hen hiertoe het **monopolie** van het georganiseerd gebruik van geweld toevertrouwt, is het een professionele verantwoordelijkheid van deze groep om in staat te zijn **ten**

allen tijde en op alle plaatsen deze opdracht uit te voeren. En bijgevolg zich hiertoe ook in te richten en voor te bereiden.

Deze collectieve verantwoordelijkheid genereert op haar beurt een **aantal fundamentele individuele verantwoordelijkheden** voor de militairen:

- De vereiste van een totale en permanente beschikbaarheid: er moet **onbeperkt beroep** op hen gedaan kunnen worden telkens wanneer de samenleving dit (via de regering) vraagt. En dit zowel qua tijdstip, plaats, duur als aard van de opdracht.
- De vereiste van een unieke **bekwaamheid**: het vermogen om met geweld om te gaan in de meest extreme en belastende omstandigheden. Het betreft hier zowel de toepassing van dodelijk geweld als het lichamelijk en geestelijk bestand te zijn tegen het ondergaan van geweld.
- De vereiste van **doeltreffendheid**: de door de regering gegeven opdracht niet of slecht uitvoeren is geen optie. Op individueel vlak afhaken wanneer een missie te gevaarlijk wordt of verzaken aan een situatie waarin het eigen leven in gevaar is, zijn evenmin een alternatief.

In ons land zijn er geen andere beroepsgroepen die dergelijke zwaarwegende verantwoordelijkheden gelijktijdig moeten dragen. Vandaar dat het militair zijn een **bijzonder** en tegelijk **zwaar beroep** is.

Uit deze essentiële verantwoordelijkheden vloeien bovendien onmisbare **eisen, verplichtingen** en toe te passen **normen** waaraan ook geen enkel ander beroep onderworpen is. Ze hebben betrekking op de **noodzakelijke** kennis en bekwaamheden en de **onontbeerlijke** fysieke, mentale, karakteriële en morele geschiktheid.

Deze voorwaarden, die gelijktijdig en permanent gegarandeerd dienen te blijven in hoofde van iedere militair, zijn voor ACMP-CGPM **compleet ONVERENIGBAAR met een leeftijdslimiet van (minimaal) 63 jaar.**

Militairen van 63 jaar of ouder zijn immers op geen enkel vlak en in geen enkele mate nog in staat bij te dragen aan de ‘raison d’être’ van het leger.

Vandaar dat ACMP-CGPM pleit voor:

- De erkenning en valorisatie van het bijzondere karakter van het militair zijn middels een **afzonderlijk pensioenstelsel**, met als uitgangspunt de **verhoging** van de (actuele) pensioenleeftijd van alle militairen met hetzelfde aantal jaren, op hetzelfde ritme en volgens dezelfde timing als deze van alle andere Belgen, zijnde + 1 jaar in 2025 en + 1 jaar in 2030.
- De **billijke** behandeling van alle militairen die zich op 7 jaar of minder van hun (actuele) pensioendatum bevinden bij het in voege treden van het nieuwe pensioenregime.
- Aanvullende compenserende **loopbaanmaatregelen** ter waardering van het bijzonder beroep.

Militair zijn: een bijzonder beroep

1.1. Militairen staan in de eerste plaats ten dienste van de staat, zijn burgersen de samenleving: zij zorgen voor hun **veiligheid**. De aard van hun dienstverlening is inherent onevenwichtig: zij dienen desgevallend meer bij te dragen dan wat ze ontvangen. Er kan op de militair beroep gedaan worden om de ultieme opoffering te brengen om de samenleving en de bevolking te beschermen. Door de noden van de staat, hun dienst en andere personen boven en voor zichzelf te stellen, verzaken zij aan een reeks rechten en vrijheden waar de andere burgers in ons land wel van kunnen genieten. Tegelijk worden aan hen bijkomende verplichtingen, verantwoordelijkheden en vereisten opgelegd.

In ruil zouden militairen van de staat en zijn politieke vertegenwoordigers mogen verwachten dat zij de voorwaarden scheppen opdat ze hun dienst kunnen verschaffen volgens de – terecht – gewenste hoge professionele standaarden die voortvloeien uit de militaire specificiteit. En dat zij billijk behandeld en correct gecompenseerd worden voor de bijzondere verplichtingen en eisen die aan hen gesteld worden.

1.2. Deze voorwaarden en faire tegemoetkoming hebben, onder meer, betrekking op hun **pensioenregime** en op de **organisatie van hun loopbaan** in overeenstemming met het “werkbaar werk”-principe.

De krachtlijnen voor een **billijke** bejegening van de militairen zijn:

- De erkenning en valorisatie van het **bijzondere** karakter van het militair zijn en de daaruit voortvloeiende verantwoordelijkheden, verplichtingen en de onontbeerlijke professionele vereisten middels een **bijzonder pensioenstelsel**.
- De billijke behandeling van alle militairen die zich op 7 jaar of minder van hun (actuele) pensioendatum bevinden bij het in voege treden van het nieuwe pensioenregime.
- **Werkbaar werk**, middels loopbaanmaatregelen ter compensatie van het bijzonder beroep.

1.3. Hierna wordt eerst toegelicht waarom aan militairen bijkomende, speciale eisen gesteld worden en aan hen een bijzondere verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid opgelegd worden, die het militair beroep fundamenteel doen verschillen van om het even welke andere job. Het betreft hier de militaire specificiteit, die duidelijk maakt dat het soldatenberoep onmiskenbaar een bijzonder beroep is.

Daarna wordt toegelicht waarom het militair beroep ook een duidelijk zwaar beroep is. De eisen die aan de militair gesteld worden en de verplichtingen en verantwoordelijkheden die hem opgelegd worden in dienst van de staat en de samenleving, dienen dan ook billijk gecompenseerd te worden. Dit maakt het voorwerp uit van het laatste luik.

De militaire specificiteit

2.1. De militaire specificiteit kan niet ontkend worden: zij heeft altijd bestaan. Zij is niet het product noch het verlangen van enig corporatisme van de defensiegemeenschap, maar wel het gevolg van de wil van de politieke autoriteiten – zowel de wetgever als de uitvoerende macht – die de noodzaak ervan steeds erkend hebben.

In tegenstelling tot wat genoegzaam gedacht wordt, beperkt de militaire specificiteit zich niet tot de speciale toestand van de individuen onder de wapens. Ze betreft ook het leger in zijn geheel, als instituut van de staat belast met de collectieve, legitieme en wettelijke aanwending van geweld in naam en in dienst van de staat.

De militaire specificiteit bezit dus twee dimensies, een collectieve en een individuele; deze laatste vloeit in feite voort uit de eerste. De individuele dimensie impliceert bovendien een aantal unieke kenmerken en voorwaarden, waardoor het soldatenberoep ondubbelzinnig als een bijzonder beroep gecatalogeerd kan worden.

2.2. De krijgsmacht bestaat om nationale belangen te beschermen in situaties **waarin niets of niemand anders dit kan**. Deze omvatten, onder meer, de bescherming van de Belgische bevolking en de integriteit van het nationale grondgebied en veiligheidsbijdragen in het buitenland.

Haar 'raison d'être' is bijgevolg essentieel voor het voortbestaan of goed functioneren van de Belgische samenleving.

Het leger is de **enige organisatie** die de wettelijke toelating heeft om, in naam van de regering, dodelijk geweld te gebruiken om de belangen van de staat te vrijwaren. Niet de politie en evenmin enige andere overheids- of private organisatie, maar de land- en luchtmacht en de marine beschikken over het daadwerkelijke geweldsmonopolie in de meer fundamentele sfeer. Het is eveneens de enige organisatie die in staat is om op zeer korte termijn veel personeel en aanzienlijke middelen in te zetten bij veiligheids- en crisissituaties.

De collectieve dimensie van de militaire specificiteit

"No bastard ever won a war by dying for his country. He won it by making the other poor dumb bastard die for his country".

2.3. Deze bekende en tegelijk beruchte uitspraak van generaal Patton – hoe brutaal en zwart-wit ze ook is – geeft de ultieme verklaring van de bijzondere eigenheid van een leger in vergelijking met andere overheids- en civiele instituties en organisaties. De finale bestaansreden van een leger is om ingezet te worden bij een conflict of een oorlog, om deze te winnen of om de vooropgestelde doelen te verwezenlijken. Wat, omgekeerd, neerkomt op het beletten dat een tegenstrever zijn objectieven bereikt. Waarbij hij desgevallend, en in overeenstemming met de *rules of engagement*, moet gedood worden.

Dit oogmerk impliceert de verplichting om – indien de context en de situatie daartoe aanleiding geven – **geweld te gebruiken**, tegenstrevers uit te schakelen, af te schrikken of hun wil tot vechten te breken. Het houdt bijgevolg ook het risico in om **geweld te ondergaan** en gekwetst of gedood te worden.

Het ultieme wezenskenmerk van een leger bestaat er dus in om collectieve gevechtsacties uit te voeren in naam van de regering¹ en om hierbij doeltreffend te zijn. Want er bestaat geen andere

¹ Al dan niet op vraag van een andere soevereine autoriteit, gemeenschap of bondgenootschap.

institutie of organisatie die dit zou kunnen of mogen doen in naam van die regering. Bovendien is er geen alternatief voor het niet bereiken van het missiesucces.

Het betreft hier de kern van de collectieve dimensie van de militaire specificiteit: **het legitiem en georganiseerd gebruik van geweld om de door de regering nagestreefde doelen te verwezenlijken.**

2.4. Een krijgsmacht is er dus in de eerste plaats om ingezet te worden bij conflicten. Het gevecht op de grond, in de lucht of ter zee is bijgevolg het ultieme doel waarop formaties en soldaten het **meest voorbereid** dienen te zijn.

Legers vechten heden te dage echter niet enkel conflicten uit; ze zijn er ook om conflicten te

voorkomen, te vermijden dat ze verder zouden escaleren, om gewelddadige acties te ontraden, om invloed te laten gelden ter verwezenlijking van nationale objectieven of om op andere manieren steun te verlenen aan de samenleving. Doch steeds moet het vermogen aanwezig blijven om snel te kunnen omschakelen naar gevechtsacties – middels het gebruik van geweld - of om ingezet te worden in een conflict.

De individuele dimensie van de militaire specificiteit

2.5. Gezien de gemeenschap haar veiligheid in handen legt van een groep personen en hen hiertoe het monopolie van het georganiseerd gebruik van geweld toevertrouwt, is het een professionele verantwoordelijkheid van deze groep om in staat te zijn ten allen tijde en op alle plaatsen deze opdracht uit te voeren. En bijgevolg zich hiertoe ook in te richten en voor te bereiden.

Uit het essentiële en universele karakter van de ‘dienstverlening’ van het leger en het monopolie van de deskundigheid, vloeien een **bijzondere individuele verantwoordelijkheid** voor de militair: hij moet deze dienst verlenen telkens wanneer de samenleving - via de regering - dit vraagt. Er kan met andere woorden **onbeperkt beroep** op hem gedaan worden, zowel **qua tijdstip, plaats, duur als aard** van de ‘dienstverlening’. Voor geen enkel ander beroep geldt een dergelijke fundamentele verantwoordelijkheid van totale en permanente beschikbaarheid.

2.6. Daarnaast wordt het soldatenberoep gekenmerkt door een unieke deskundigheid, die gemeenschappelijk is aan alle militairen en die het onderscheidt van om het even welke andere burgerjob: de expertise om **dodelijk geweld te kunnen of moeten toepassen** en het **vermogen om lichamelijk en geestelijk bestand te zijn tegen het ondergaan van geweld**.

Beide aspecten, de onbeperkte aansprakelijkheid en het individueel kunnen “omgaan” met geweld, vormen de tweede dimensie van de militaire specificiteit, met name de individuele.

Alle Belgische militairen delen het wettelijke recht en de plicht een tegenstrever te bevechten en, in overeenstemming met hun orders, desgevallend te doden. Daarenboven geldt de conventie dat zij mogelijks hun leven hierbij op het spel moeten zetten. Deze elementen vormen de unieke en specifieke natuur van het soldaat zijn. Finaal houden ze immers in dat iedere militair de bediener van een wapen is of kan zijn. Of het nu een geweer, een granaatwerper, een snelvuurwapen van een gevechtsvoertuig, een kanon van een fregat of de missile van een gevechtsvliegtuig is.

Vanzelfsprekend zijn er, naargelang de functie die de militair bekleedt, verschillen in intensiteit, frequentie en duur waarin hij deze bijzondere deskundigheid moet toepassen. Doch uiteindelijk dient iedere militair over een bepaalde graad van bekwaamheid te beschikken om in specifieke situaties met geweld om te gaan. Dit geldt niet alleen voor de militairen in de gevechtsfuncties, maar eveneens voor zij die een steunfunctie bekleden: ook een truckchauffeur, een administratieve bediende of het keukenpersoneel van een ontplooid eenheid kunnen immers over een *improvised explosive device* rijden, in een hinderlaag vallen in het achtergebied van een operatiezone of onder het vuur komen te liggen van inkomende mortiergranaten in hun kantonnement. Traditionele verschillen tussen de frontlinie en het achtergebied en tussen gevechts- en steunfuncties vervagen nu dat quasi alle militairen tijdens de hedendaagse conflicten geconfronteerd worden met gelijkaardige persoonlijke risico's en verantwoordelijkheden.

Een bijzonder beroep

3.1. Beide dimensies van de militaire specificiteit maken van het militair zijn een bijzonder beroep, een beroep dat zich ten gronde onderscheidt van alle andere jobs. De militaire specificiteit genereert met name verplichtingen en verantwoordelijkheden, welke uit noodzaak dikwijls ver afstaan van deze die gelden in andere overheids- en civiele organisaties of bedrijven die door hun aard wezenlijk andere doelstellingen hebben dan een krijgsmacht.

De noodzaak om te kunnen doen op de militair, is statutair **en permanente** alle betekenissen van taken, tijd als plaats - beschikbaarheid om operaties.

onbeperkt aanspraak diensten van de vertaald in een **totale beschikbaarheid** in het woord – zowel voor met inbegrip van de ingezet te worden bij

Deze beschikbaarheid afwezigheid van het recht om te ‘verzaken’ in een situatie waarin zijn leven bedreigd wordt of om ‘af te haken’ wanneer een operatie te gevaarlijk wordt. Verder kan ze evenmin ‘gedeeld’ worden met anderen of slechts deeltijds opgenomen worden.

impliceert eveneens de

Geen enkel ander beroep vereist een dergelijke disponibiliteit.

3.2. De noodzaak om onbeperkt aanspraak te kunnen doen op de diensten van de militair, is statutair vertaald in een **totale en permanente beschikbaarheid** in alle betekenissen van het woord – zowel voor taken, tijd als plaats - met inbegrip van de beschikbaarheid om ingezet te worden bij operaties. Deze beschikbaarheid impliceert eveneens de afwezigheid van het recht om te ‘verzaken’ in een situatie waarin zijn leven bedreigd wordt of om ‘af te haken’ wanneer een operatie te gevaarlijk wordt. Verder kan ze evenmin ‘gedeeld’ worden met anderen of slechts deeltijds opgenomen worden.

Geen enkel ander beroep vereist een dergelijke disponibiliteit.

3.3. In het verlengde van deze beschikbaarheid is er de verplichting van **professionele en geografische mobiliteit** in binnen- en buitenland gedurende gans de loopbaan. Ook op dit vlak is er geen enkele andere beroepsgroep die aan een dermate vergaande vereiste onderworpen is.

3.4. De gemeenschap legt het monopolie voor haar externe veiligheid en de bescherming van de integriteit van het grondgebied in handen van de krijgsmacht. Omgekeerd creëert dit voor het leger de verplichting om effectief te zijn bij de uitvoering van de toebedeelde opdrachten. Deze unieke verantwoordelijkheid genereert op haar beurt een **bijzondere individuele aansprakelijkheid** van iedere militair voor zijn prestaties, waarvoor hij op basis van een specifieke wet- en regelgeving - waaronder de militaire tuchtwet - ter verantwoording geroepen kan worden. Deze aansprakelijkheid geldt ook ten opzichte van de collega's. Militairen die met elkaar een riskante missie uitvoeren, moeten er bijvoorbeeld van overtuigd zijn dat de collega's met wie ze samenwerken de juiste drills kennen en kunnen hanteren als er op hen geschoten wordt. Soldaten zijn in gevechtssituaties op elkaar aangewezen en moeten bijgevolg elkaar volledig vertrouwen voor wat betreft hun expertise en vaardigheden.

Daarnaast impliceert deze verantwoordelijkheid **speciale vereisten inzake de competenties** die de militair moet bezitten. Met name moet hij op functioneel vlak steeds aan de hoogste professionele standaarden voldoen aangaande de militair-technisch vakkennis en de fysieke, karakteriële en morele geschiktheid.

Op juridisch en ethisch vlak heeft het voor gevolg dat een soldaat steeds dient te handelen in overeenstemming met particuliere wettelijke en reglementaire voorschriften waaraan geen enkele andere beroepsgroep onderworpen is. Zo is er bijvoorbeeld de strikte gehoorzaamheids- en aanwezigheidsplicht. Daarnaast is de algemeen geldende arbeidstijdregeling niet op hem van toepassing. Verder impliceert dit ook dat hij niet kan genieten van sommige van de burgerrechten waarover alle andere Belgen wel beschikken: het stakingsrecht, een volledig kiesrecht en een algemeen recht op vrije meningsuiting.

Hij moet bij de uitvoering van zijn beroep ook singuliere deontologische waarden en morele overwegingen in acht nemen; het gebruik van geweld is in onze maatschappij immers verweven met tal van morele afwegingen, bijvoorbeeld aangaande de noodzaak en de proportionaliteit ervan.

3.5 Er is geen enkel beroep waarin de **lichamelijke en mentale belasting** als gevolg van het omgaan met geweld – zowel het gebruik als het ondergaan ervan – zo ingrijpend is. De combinatie van, onder andere, gevechtsstress, de confrontatie met de gevolgen van oorlog (slachtoffers, vluchtelingen, vernielingen), de risico's en de werkomstandigheden, gebrek aan slaap, extreme gebrek aan privacy en de dragen hiertoe bij.

angst, de penibele inzet- en onzekerheid, chaos, het weersomstandigheden, langdurige uithuizigheid

3.6. Het militair zijn door de **waarden** die iedere bezitten en na te leven. Deze zijn morele kwaliteiten waarop de moet aflijnen; ze hebben ook een nut omdat zij de essentie van de doeltreffendheid verschaffen. Het onbaatzuchtige toewijding,

onderscheidt zich verder individuele soldaat dient te niet louter een lijst van militair zijn sociaal gedrag pragmatisch en functioneel operationele betreft: moed, discipline, integriteit, loyaleit en

respect. Samen met andere specifieke individuele hoedanigheden, zoals plichtsgevoel en opofferingsgezindheid, dragen ze bij aan de gevechtskracht van de militaire formatie.

Er is geen enkel beroep waarin de **lichamelijke en mentale belasting** als gevolg van het omgaan met geweld – zowel het gebruik als het ondergaan ervan – zo ingrijpend is.

Een zwaar beroep

4.1. Het bijzondere karakter van het militair beroep wijst direct en onmiskenbaar op een hoge graad van penibiliteit bij zijn uitoefening, hetzij op permanente basis omwille van de aard en inhoud van de functie, hetzij in talloze situaties omwille van de aard van de opgelegde taken.

Algemeen kan gesteld worden dat het militair beroep voldoet aan de vier criteria die in de schoot van het Nationaal Pensioen Comité weerhouden werden om als zwaar beroep gecatalogeerd te worden. Alle militairen worden tijdens hun loopbaan hetzij permanent, hetzij gedurende langere periodes blootgesteld aan:

4.2. Verhoogde veiligheidsrisico's (*manifeste veiligheidssituaties die de fysieke integriteit in het gedrang kunnen brengen, incidenten die zware gevolgen kunnen hebben voor de integriteit van*

andere personen): deze risico's vloeien rechtstreeks voort uit de unieke en specifieke natuur van het militair zijn, met name de verplichting om dodelijk geweld te kunnen of moeten toepassen en te moeten ondergaan.

4.3. Belastende arbeidsomstandigheden (*fysisch zwaar werk, agressieve of risicovolle werkomgeving, extreme omgevingsfactoren*): de situaties vermeld in de paragraaf 3.5 hierboven vallen ontegensprekelijk onder de definitie van dergelijke arbeidsomstandigheden. De aard van de activiteiten die militairen dienen te verrichten en de omstandigheden waarin ze plaats vinden, maken het bovendien regelmatig onmogelijk de beschermingsmaatregelen voorzien in de wet van 4 april 1996 betreffende het Welzijn van de werknemers toe te passen.

4.4. Belastende werkorganisatie (*nachtarbeid, wisselende ploegen, werk in onderbroken diensten, oproepbare werknemers*): de totale en permanente beschikbaarheid en de verplichte professionele en geografische mobiliteit tijdens gans de loopbaan genereren een constante werk-gerelateerde belasting voor iedere militair. Daarnaast zijn er grote groepen van militairen die zich meermaals voor langere periodes in de toestand van operationele terugroepbaarheid bevinden of die voor lange duur in wisselende ploegen of onderbroken diensten werken.

4.5. Emotionele werkbelasting (*confrontatie met traumatische ervaringen of agressie, verantwoordelijkheid voor anderen*): de gevechtstress tijdens de operationele inzet en het verhoogd risico op PTSD en andere psychische aandoeningen, wijzen nadrukkelijk op de zware mentale druk bij het uitvoeren van de kerntaak van de krijgsmacht. De afwezigheid van het recht zich te onttrekken aan een situatie van imminent gevaar en groot risico, is een niet te onderschatten factor in deze belasting.

De emotionele belasting wordt eveneens veroorzaakt door de permanente individuele verantwoordelijkheid voor enerzijds de eigen prestaties en anderzijds het optreden tegenover en ten voordele van de collega's tijdens de missie.

Compenserende maatregelen

Bovenvermelde eisen die aan de militair gesteld worden en de verplichtingen en verantwoordelijkheden die hem opgelegd worden in dienst van de staat en de samenleving, dienen fair en correct gecompenseerd te worden. Vandaar dat volgende maatregelen genomen dienen te worden:

5.1. De **erkenning en valorisatie van het bijzondere karakter van het militair zijn** en daaruit voortvloeiende verantwoordelijkheden, verplichtingen en de onontbeerlijke professionele vereisten, middels een **afzonderlijk pensioenstelsel**:

- *De aanvaarding van het militair zijn als een bijzonder én een zwaar beroep.*
- *De erkenning dat het gegeven dat de militaire specificiteit en de hieruit voortvloeiende deskundigheids- fysieke, karakteriële, morele en mentale vereisten onverenigbaar zijn met een pensioenleeftijd van minimum 63 jaar en met een loopbaanduur van minimum 42 jaar.*
- *De gelijke behandeling van alle militairen bij de toepassing van deze maatregel; een sub-professionele differentiatie is bijgevolg uitgesloten.*

*Deze beginselen vertalen zich in een **verhoging** van de pensioenleeftijd van alle militairen met hetzelfde aantal jaren, op hetzelfde ritme en volgens dezelfde timing als alle andere Belgen, zijnde + 1 jaar in 2025 en + 1 jaar in 2030.*

5.2. De **billijke behandeling van alle militairen die zich op 7 jaar of minder** van hun (actuele) pensioendatum bevinden bij het in voege treden van het nieuwe pensioenregime:

- *Vrije keuze tussen het behoud van de actuele pensioenleeftijd of het instappen in een verhoging.*
- *Bij de keuze voor langer werken het pensioenbedrag proportioneel verhogen in functie van de verlengde loopbaan.*
- *Geen invoering van de loopbaanduur-voorwaarde.*

5.3. **Werkbaar werk**, met inbegrip van valoriserende loopbaanpaden en waardering voor het bijzondere karakter van het beroep:

- *Een andere loopbaanopbouw met, naast de basis- en slijtagefuncties die deel uitmaken van het statuut van de loopbaan 'Beperkte Duur' (BDL), voldoende doorstroom- en*

eindeloopbaanfuncties. Wat tevens impliceert dat de uitbesteding van activiteiten “gericht” en gelimiteerd dient te gebeuren.

- **Garantie** op werk (binnen of buiten defensie) bij de oriëntatie in het kader van het BDL-statuut. Met ingeval van een overgang naar een andere overheidsdienst, het behoud van de loopbaanvoorwaarden.
- De pecuniaire compensatie van de penibiliteit van de basis- en de slijtagefuncties.
- De aflijning en opwaardering van het bevorderingssysteem op/in de nieuwe loopbaan.
- Op eigen aanvraag, de geografische stabiliteit vanaf de leeftijd van 45 jaar.

